

BRATISLAVSKÝ

DECEMBER 2022

KRAJ

ČASOPIS BRATISLAVSKÉHO KRAJA

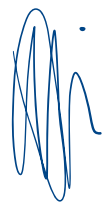

BRATISLAVSKÝ KRAJ

Juraj
Droba

predseda Bratislavského
samosprávneho kraja

Pokračujem

Ak by som mal jednou vetou zhrnúť, čo sa nám za päť rokov podarilo, poviem, že vízie z projektantských kancelárií sme premenili na realitu. Zmodernizovali sme stredné odborné školstvo. Opravili sme regionálne cesty a postavili prvú etapu obchvatu mikroregiónu Malokarpatska. Zachránili sme viacero historických pamiatok. Vybavili sme v Bruseli peniaze na zvýšenie kapacít základných škôl. Revitalizujeme školské športoviská. Postavili sme nový cyklomost cez rieku Moravu. Počas pandémie a humanitárnej krízy spôsobenej vojnou na Ukrajine sme ukázali, že sme blízko ľuďom a vieme im pomôcť.

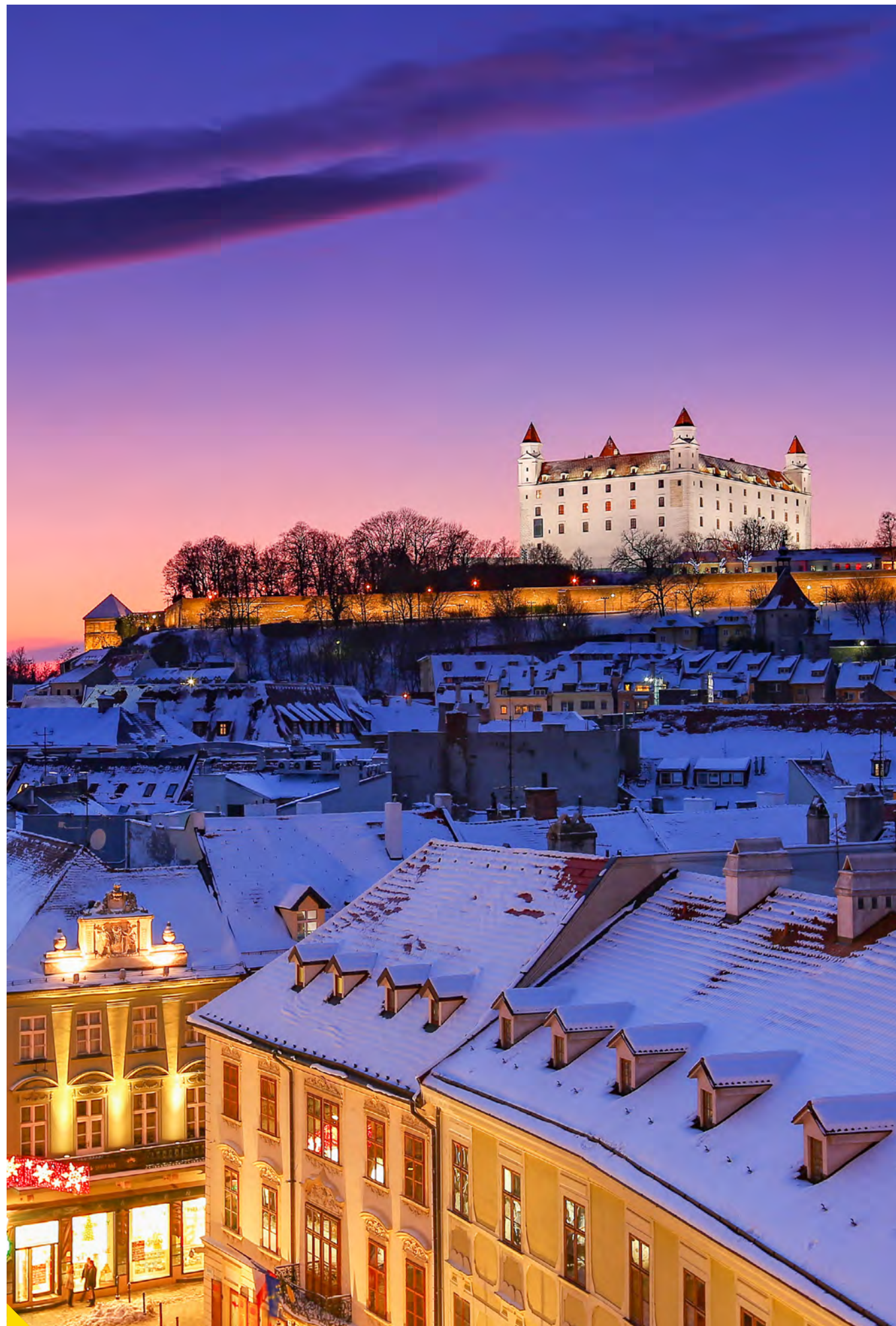
Výsledkom päťročnej práce na župe sú desiatky konkrétnych projektov. Niektoré z nich sú veľké a viditeľné, iné sú menšieho rozsahu, ale veľkého miestneho významu. Všetky však pomáhajú zvyšovať kvalitu života v našom kraji.

Úprimne priznám, že za uplynulé roky sme nezažili len príjemné chvíle. Práca pre župu prináša i dilemy a vyžaduje si aj nepopulárne rozhodnutia. Patria medzi ne napríklad škrtý v rozpočte, rozhodnutie o zatvorení škôl v čase začínajúcej pandémie, kostlivci vynárajúci sa z minulosti či nekonečné verejné obstarávania. Rovnako výpadky autobusov v prímestskej doprave. Aj v tých najťažších chvíľach som mal však pri sebe tím ľudí, ktorý drží spolu a hľadá konštruktívne riešenia.

Zo srdca ďakujem za vaše hlasy a teším sa, ako vám budeme odovzdávať ďalšie a ďalšie výborné projekty.

*„Pokračujeme
v modernizácii školstva,
stavbe obchvatu,
rekonštrukciách ciest,
skvalitňovaní sociálnych
služieb aj zdravotníctva,
obnove pamiatok, podpore
kultúry.“*

Zimná Bratislava
Foto: Matej Kováč

- 1 Editoriál
- 3 – 4 Poslanci Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja 2022 – 2026

5 – 6 Juraj Droba: Vízie z výkresov meníme na realitu

- 7 – 8 Novinky z kraja
- 9 – 10 Víkend zatvorených hraníc
- Stoj, kto tam?! Vypočujte si naše podcasty o neslobode
- Konferencia Historické dopravné stavby na území Bratislavskej župy
- 11 – 12 Vianočné prania
- 13 Novinky z oblasti školstva
- 14

Vianočné trhy v Bratislavskom kraji

Mesačník, 11. ročník, číslo 12
Vychádza 28. 11. 2022.

Nepredajné

Vydáva Bratislavský samosprávny kraj,
Sabinovská 16, 820 05 Bratislava.
IČO: 36063606, redakcia@bratislavskykraj.sk
Registračné číslo: EV 4122/10 ISSN: 1339-0864

Šéfredaktorka
Adela Pekárková

Redakčná rada
Michal Feik, Martin Urmanič, Alžbeta Ožvaldová,
Svetlana Waradzinová, Marica Šíková, Jana Zápalová

Redakcia
Lucia Forman, Adela Pekárková, Daniela Pechová,
Katarína Gogová, Jana Dúbravková, Katarína Formánková,
Ján Mitáč

Fotografia na titulke
Juraj Droba, opätovne zvolený župan BSK
Foto: Sylvia Slafkovská

Ak nie je uvedené inak, autorom článkov je šéfredaktor.

Sledujte nás na:

Elektronickú verziu nájdete na www.bratislavskykraj.sk.
Informácie v článkoch sú aktuálne v čase vydania.

Tlač
REGIONPRESS, s. r. o.

Distribúcia
Cromwell, a. s.

Poslanci Zastupiteľstva Bratislavského samosprávneho kraja 2022 – 2026

Ing. Dušan Baďinský
nezávislý kandidát

Jakub Baďrna
nezávislý kandidát

Ing. Martin Barto, CSc.
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

JUDr. Monika Beňová Makkiová
nezávislá kandidátka

Mgr. Ján Buocik
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

MUDr. Dana Čahojová
Starostovia a nezávislí kandidáti

Ing. Monika Ďurajková
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Oskar Dvořák
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

JUDr. Štefan Gašparovič
Hlas – SD

Mgr. Petra Hítková, PhD.
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Ján Hrečka
nezávislý kandidát

Ing. Mária Hudáková
Starostovia a nezávislí kandidáti

Tomáš Husár
SOM Slovensko

Ing. Martin Chren
Tím Ružinov

PaedDr. Juraj Jánošík
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

PhDr. Mária Kisková
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Robert Kočkovský
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

JUDr. Tomáš Korček, PhD., LL.M.
nezávislý kandidát

Ing. Jozef Krúpa
SOM Slovensko

Martin Kuklovský
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Rudolf Kusý
Dobrá voľba a Umiernení

JUDr. Roman Mács
nezávislý kandidát

Mgr. et Mgr. Marek Machata
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Jakub Mrva
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Tünde Neszméri
Aliancia

PhDr. Alžbeta Ožvaldová
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

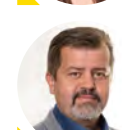
Ing. Martin Patoprstý
Tím Ružinov

Mgr. Juraj Petrakovič
nezávislý kandidát

Mgr. Simona Petřík
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Peter Pilinský
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

JUDr. Lucia Plaváková, PhD.
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Milan Polešenský
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Bc. Michal Rakús
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

JUDr. Ing. Juraj Říha, PhD.
nezávislý kandidát

Mgr. Michal Sabo
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

PhDr. Jozef Savkuliak, MBA
SOM Slovensko

Ing. Zuzana Schwartzová
nezávislá kandidátka

Ing. Martin Smeja, PhD.
SOM Slovensko

Mgr. Oliver Solga
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Soňa Svorenňová
nezávislá kandidátka

MUDr. Juraj Štekláč, PhD., MPH
SOM Slovensko

Mgr. et Mgr. Peter Švaral
nezávislý kandidát

Bc. Jozef Tittel
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Peter Tydlitát
nezávislý kandidát

JUDr. Mgr. Jozef Uhler
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

MUDr. Jakub Vallo
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Martin Vician
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

PhDr. Ing. Lucia Vidanová
nezávislá kandidátka

JUDr. Mgr. Vladimíra Vydrová
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

RNDr. Martin Zaťovič
SOM Slovensko

Mgr. Lenka Antalová Plavuchová
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Mgr. Martin Winkler
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Ing. Mgr. Peter Cmorej
Sloboda a solidarita, Progresívne Slovensko,
Team Bratislava

Juraj Droba: Vízie z výkresov meníme na realitu

Rekonštrukcie ciest, modernizácia stredného školstva, záchrana pamiatok. Ak máte víziu a tím šikovných ľudí, za päť rokov sa dá stihnúť veľa, hovorí predseda Bratislavského samosprávneho kraja.

Bratislavskú župu vediete bezmála päť rokov. Ako sa naplnili vaše plány?

Na začiatku volebného obdobia sme si spolu s poslancami vytýčili viac ako sto odvážnych úloh. Som rád, že väčšinu z nich môžeme odškrtnúť ako splnených. A to všetko napriek pandémie a globálnej ekonomickej kríze.

Povedzte nám o týchto projektoch viac. Začnime témou, ktorá trápi azda každého, a tou je doprava.

Podarila sa nám veľká vec. Sme prvý samosprávny kraj, ktorý začal stavať úplne novú cestu. Obíde Svätý Jur, Pezinok a v smere na Modru dosiahne až hranice Trnavského kraja. Tento projekt je okrem iného veľmi dôležitý aj preto, lebo odľahčí aj preťažené cesty smerujúce do Bratislavy. Ďalej pokračujeme v rozsiahlych rekonštrukciách ciest. Od jesene minulého roka sme opravili desiatky kilometrov v každom okrese. V regióne tiež pribudli nové záchytné parkoviská a prestupné terminály, vo Svätom Jure, v Pezinku, Šenkviaciach, Ivanke pri Dunaji, Bernolákove, Senci a v Malackách. Motivujú ľudí prestúpiť z áut do prostriedkov verejnej dopravy. Stavíme cyklotrasy, po ktorých sa dá jazdiť do práce i do školy.

Župa je zriaďovateľom 57 stredných škôl. O mnohé z nich v minulosti klesal počet záujemcov. Podarilo sa vám tento trend zvrátiť?

Stredné odborné školstvo bolo tridsať rokov trestuhodne zanedbávané. My sme doň investovali energiu, čas aj pe-

Juraj Droba pred novootvoreným ekocentrom v Stupave
Foto: Monika Kovačová

niaze. Oživil sme ho, skvalitnili a vrátili sme mu dôstojnosť. Záujem za posledné tri roky stúpol až o tretinu. Absolventov odborných škôl často čaká vyšší plat a lepšie pracovné podmienky ako gymnazistov s vysokou školou. Na našich školách sme zriadili veľa nových odborov, ktoré kopírujú slovenský trh práce. Vybudovali sme moderné centrá odborného vzdelávania a prípravy. Školy aj ich areály rekonštruujeme a skrášľujeme, učebne modernizujeme. Učiteľom poskytneme nájomné byty. Máme dve nevyužívané objekty, takže ich premena na nájomné bývanie vôbec nebude zložitá.

Obnovou prechádzajú aj pamiatky. Na čo sa môžeme tešiť?

Na území Bratislavy a kraja sa nachádza množstvo historických pamiatok. Mnohé z nich chátrali, a preto sme sa rozhodli vdýchnuť im nový život. Zrekonštruovali sme kaštieľ v Modre a premenili sme ho na kultúrne centrum Malokarpatska. Dokončujeme rozsiahlu rekonštrukciu synagógy v Senci a doslova v hodine dvanástej sme zachránili aj synagógu vo Svätom Jure. Zrevitalizujeme vzácne prírodné pamiatky, ako sú parky v Stupave a Malinove. Opravujeme kaštieľ v Čunove, ktorý sa desiatky rokov rozpadal. Zveľaďujeme župné divadlá. Divadlo Aréna dostane špičkové technológie a vzhľad budovy vrátime do roku 1939. Teším sa aj na novú kaviareň s exkluzívnym výhľadom na Dunaj. Divadlu Astorka sme vytvorili nový divadelný priestor na Mickiewiczovej ulici a spustili sme aj rekonštrukciu Bratislavského bábkového divadla.

Okrem kultúry sa župa venuje aj športu a turizmu. Veľa počuť o novom cyklosteze cez rieku Moravu.

Áno, ten má úspech. Spája Vysokú pri Morave s rakúskym mestečkom Marchegg a spolu so župným Cyklomostom slobody vytvára krásny 21-kilometrový okruh popri rieke cez chránené lužné lesy. Cestou uvidíte vzácne mokrade, hniezdiace bociany, vojenské bunkre a zámky Marchegg či Schloss Hof. Možnosť na športovanie je však oveľa viac. Okrem cyklotrás postupne revitalizujeme športoviská na stredných školách a otvárame ich pre verejnosť. Veľký multifunkčný areál vznikne v Petržalke.

Župa má aj jedno prvenstvo v sociálnej oblasti. O čo ide?

Sme prvý kraj, ktorý naskočil na, ako to ja nazývam, „škandinávsky model“. Odborne sa to volá deinštitucionalizácia. Znamená to, že veľké neosobné zariadenia, kde sú desiatky až stovky klientov, postupne meníme na viacero menších zariadení rodinného typu. Prijímatelia

sociálnych služieb si budú pod dohľadom sami gazdovať, budú mať viac podnetov, ale aj súkromia. A najmä radosti zo života. Je to finančne náročné, no ide nám to od ruky. Jedno z takýchto zariadení sme vybudovali aj na Strelkovej ulici v Rači. Okrem toho venujeme špeciálnu pozornosť ľuďom s poruchami autistického spektra a tvorbe nových miest, ktoré náš kraj potrebuje.

Boli ste opätovne zvolený. Aké sú vaše plány do ďalšieho volebného obdobia?

Prioritami budú školstvo, doprava, životné prostredie či kultúra. Spolu s primátormi a so starostami sme pripravili projekty, na ktoré sme zároveň zohnali peniaze z európskych zdrojov. Všetky sľuby majú teda vyriešené financovanie. Minulý rok sme spustili rozsiahlu opravu ciest, v tom nepočítame. Začneme tiež stavať obchvaty miest a obcí. Prerábať budeme aj križovatky. Dôležitá bude najmä verejná doprava. Veľké investície pôjdu do prestupných terminálov a záchytných parkovísk. V neposlednom rade začneme stavať ďalšiu etapu obchvatu mikroregiónu Malokarpatska. Pripravili sme štúdiu trasovania obchvatu od Svätého Jura cez Pezinok, Modru až po Dubovú. Na úsek zo Slovenského Grobu po Grinavu máme spracovanú dokumentáciu pre územné rozhodnutie. Keď tento projekt dokončíme, pomôže to znížiť tranzitnú dopravu.

Problémom Bratislavy je nedostatok lekárov. Ako to chcete riešiť?

Podporujeme zriaďovanie nových ambulancií a motivujeme lekárov, aby

neodchádzali do zahraničia. Pripravili sme projekty nájomných bytov pre zamestnancov v zdravotníctve a sociálnych službách. Na Borocho vyrastie unikátny zdravotnícky kampus.

Extrémne horúčavy, sucho, záplavy či požiare. V poslednom čase sa čoraz viac skloňuje problém zmeny klímy. Môžeme ju nejakto zastaviť alebo spomaliť?

Je dôležité, aby bolo v mestách menej asfaltu a betónu. Namiesto toho potrebujeme viac zelene a vodných prvkov. Nové projekty v kraji automaticky obsahujú prvky zelenej a modrej infraštruktúry. Týka sa to budov materských a základných škôl, úradov či zariadení sociálnych služieb. Nepriepustné povrchy zamieňame za priepustné. Budujeme vodozadržné opatrenia, sadíme stromy, redukovujeme betónové a asfaltové plochy. Nezabúdame ani na zelené strechy či solárne panely. Prvé takéto projekty sú už hotové. Veľkú časť emisií skleníkových plynov produkuje doprava a budovy s vysokou energetickou náročnosťou. Preto podporujeme ekologickú dopravu. Zateplujeme fasády župných budov a vymieňame okná.

V ďalšom období zintenzívime prípravu projektov zameraných na zvýšenie energetickej účinnosti budov vrátane adaptačných opatrení na zmenu klímy. Vytvoríme sieť environmentálnych centier. Podporíme separáciu a recykláciu. V neposlednom rade zvýšime tlak na štát, aby odstraňoval environmentálne záťaž.

Nové zariadenie sociálnych služieb v Častej
Autor: Janka Santavá

Novinky z kraja

n V župnej poliklinike bude k dispozícii nová pľúcna ambulancia

Pri globálnej pandémie a ochorení COVID-19 stúpol dopyt po pľúcnych ambulanciách o 50 percent. Preto župa zareagovala na tento zvýšený dopyt a na Poliklinike Karlova Ves rozširuje portfólio ambulancií o novú pneumologickú ambulanciu. Nájdete ju na prvom poschodí.

n V kraji funguje nová sociálna služba, ktorá monitoruje potrebu pomoci

Ide o náramkové monitorovacie hodinky, ktoré sledujú stav osoby v domácom prostredí a v prípade potreby zabezpečia okamžitú pomoc 24/7. Služba je vhodná pre ľudí, ktorí sa napriek svojmu nepriaznivému zdravotnému stavu ešte vedú o seba postarať, no potrebujú nad sebou istý stupeň kontroly a ich blízki potrebujú mať istotu, že sú počas dňa, ale i noci v poriadku.

n Prvá etapa obchvatu Malokarpatska je otvorená

Novovytváraná cesta má dĺžku 1,7 km a spája diaľničnú križovatku Triblavina s cestou III/1059 v katastri obce Chorvátsky Grob. Ide o prvú etapu obchvatu regiónu Malokarpatska, ktorý bude v budúcnosti pokračovať v smere na Pezinok. Na druhú etapu už má župa spracovanú dokumentáciu pre územné rozhodnutie. Cestu staval Bratislavský samosprávny kraj.

Prvá etapa obchvatu obcí Malokarpatska
Foto: Michal Feik

n Cestári zrezávajú nespevnené krajnice vozovky

Na cestách II. a III. triedy, o ktoré sa stará Správa ciest BSK, sa môžete stretnúť aj so špecializovaným mechanizmom slúžiacim na údržbu nespevnených krajníc vozovky. Trávou zarastená nespevnená krajnica vozovky predstavuje pri zadržiavaní zrážkovej vody na vozovke nebezpečenstvo v prípade akvaplaningu, prípadne námrazy a v neposlednom rade spôsobuje podmačanie konštrukčných vrstiev vozovky.

n Rekonštrukcia Divadla Aréna pokračuje

Bratislavský samosprávny kraj začal s rekonštrukciou župného divadla vo februári tohto roku. Za ten čas boli zrealizované búracie práce, vystavané nové základy, ako aj osadená ocelová konštrukcia novej veže. Dokončené boli betonárske práce na prístavkoch, reštaurátorské práce na dvoch vežiach pri hlavnom vstupe či drobné stavebné úpravy vnútri budovy. Aktuálne sa dokončuje strecha a postupne sa osádzajú okná.

Rekonštrukcia Divadla Aréna
Foto: Monika Kováčová

n Bratislavská župa pokračuje v rekonštrukciách ciest

„My politici dosť často počúvame od obyvateľov sarkastické poznámky: Idú voľby, cítim vôňu asfaltu. U nás na župe sa týmto princípom neriadime. Jednoducho robíme to, čo treba. Bez ohľadu na to, či je pred voľbami alebo po nich. V súčasnosti pracujú naši cestári na desiatich úsekoch vo všetkých okresoch kraja,“ povedal predseda BSK Juraj Droba.

n Na Adlerke vznikne komplexný športovo-rekreačný areál moderného formátu

Ide o kompletnú rekonštrukciu a vybudovanie multifunkčného športového areálu pre potreby školského zariadenia, športových tímov, ako aj širšej verejnosti. Súčasťou je aj úprava a oprava súčasných spevnených a nespevnených plôch. V centrálnom priestore bude riadne futbalové ihrisko pre detské a juniorské futbalové súťaže s rozmermi 90 × 45 m, so striedačkami, s odvodnením, brámkami, ochrannými sieťami za bránkou, osvetlením a pevnou tribúnou s kapacitou asi 70 miest. V areáli budú zakomponované aj exteriérové prvky a mobiliár slúžiaci jednak na posedenia a relax, ako aj na športové vyžitie.

n Záujem o župné stredné školy opäť vzrástol

Stredné odborné školy, ktorých zriaďovateľom je Bratislavský samosprávny kraj, zaznamenali medziročne nárast o takmer 1 000 študentov. Aktuálne študuje na župných stredných školách 21 000 študentov.

n Vyšší komfort a bezpečie klientov v zariadení komunitnej rehabilitácie Gaudeamus

Župné zariadenie komunitnej rehabilitácie má novú kruhovú križovatku a parkovisko. Okrem toho samosprávny kraj vytvoril a zrekonštruoval ďalšie priestory pre bratislavskú Školu umeleckého priemyslu Josefa Vydru.

Nový kruhový objazd v zariadení Gaudeamus
Foto: Janka Santavá

n V kraji vzniknú nové miesta v škôlkach

V Bratislavskom kraji aktuálne chýba viac ako 2 500 miest v materských školách. To sa čoskoro zmení. Podporu z európskeho fondu regionálneho rozvoja získalo 23 projektov v celkovej hodnote viac ako 33 miliónov eur. Predmetom projektov sú prístavby, nadstavby a rozširovanie kapacít existujúcich predškolských zariadení, ale tiež výstavba úplne nových materských škôl. Súčasťou projektov sú aj investície do vonkajších areálov a ihrísk a materiálo-technického vybavenia škôlok.

Vizualizácia nových materských škôl
Vizualizácia: Bratislavský kraj

Spracoval: Michal Feik

Víkend zatvorených hraníc

Aj tento rok sme vás vrátili do čias totality. Na vlastnej koži ste mohli zažiť, aké je pozerat' do Rakúska cez ostnatý drôt, báť sa oblízkyh a vlastnú budúcnosť, aké je nemať slobodu. Počas Víkendu zatvorených hraníc 12. a 13. novembra sme vás pozvali na sériu podujatí na viacerých miestach v Bratislave.

Návštevníci mali možnosť zažiť dva dni hodnotného programu: prehliadku železnej opony dobovým autobusom, workshop pre deti a ich rodičov o cestovaní v socializme, branné cvičenie či navštíviť divadelné predstavenie Krídlo inšpirované príbehom hlavného hosťa, Josefa Hlavatého z Českej republiky. V roku 1988 sa mu podarilo spolu

s trojročným synom utiecť cez železnú oponu do Rakúska na podomácky vyrobenom rogale.

V nedeľu program pokračoval na župnom Cyklomoste slobody. Presne týmito miestami viedla železná opona a vyhasli tam desiatky životov. Počas dňa sme most symbolicky uzavreli a na druhý breh vás púšťali s výjazdnu doložkou. Popoludní ste si mohli vypočuť skladby nežnej revolúcie v podaní župných konzervatoristov a svoje príbehy porozprávali viacerí emigranti, medzi nimi aj Josef Hlavatý. Podvečer sme si za spomienkových sálv spoločne pripomenuli 42 zdokumentovaných obetí z tohto miesta.

Na hraniciach železnej opony počas minulého režimu pri úteku za slobodu zahynuli stovky ľudí. Vážme si ju, ale aj chráňme.

Podujatie tradične organizuje Bratislavský samosprávny kraj v spolupráci s Ústavom pamäti národa, OZ v Lepších časoch a MČ Devínska Nová Ves. Tento rok pribudol aj ďalší partner a bola ním Nová Cvernovka.

Prvým hosťom podcastu bol Peter Mikle z Ústavu pamäti národa
Foto: Janka Santavá

Spomienka na zdokumentované obete železnej opony v týchto miestach
Foto: Janka Santavá

Stoj, kto tam?! Vypočujte si naše podcasty o neslobode

Prvý podcast Bratislavského kraja má názov *Mýty a fakty o železnej oponě*. Pozývame vás vrátiť sa do minulosti a pripomenúť si, akú hodnotu má sloboda.

Prvým hosťom bol Peter Mikle z Ústavu pamäti národa. Svoje príbehy porozprávali aj Júlia Ševčíková, ktorá v roku 1986 emigrovala so svojou rodinou do USA; bývalá politická väzenkyňa a dokumentaristka z Ústavu pamäti národa Emília Pastvová; jedna z výrazných postáv revolučného študentského hnutia v novembri 1989 Zuzana Mistríková a Josef Hlavatý, ktorý v roku 1988 spolu so svojím trojročným synom emigroval do Rakúska podomácky vyrobeným rogalom. Podcast je súčasťou podujatia Víkend zatvorených hraníc a pod názvom Stoj, kto tam?! ho nájdete na Spotify alebo na našom YouTube účte Bratislavský kraj.

Hrané scény prehliadky železnej opony
Foto: Janka Santavá

Konferencia Historické dopravné stavby na území Bratislavskej župy

Bratislavský samosprávny kraj spolu s partnermi zorganizoval v poradí už 13. ročník konferencie venovanej kultúrnemu dedičstvu a pamiatkam kraja, ktorá sa konala v Pálffyho paláci v Bratislave 21. septembra 2022.

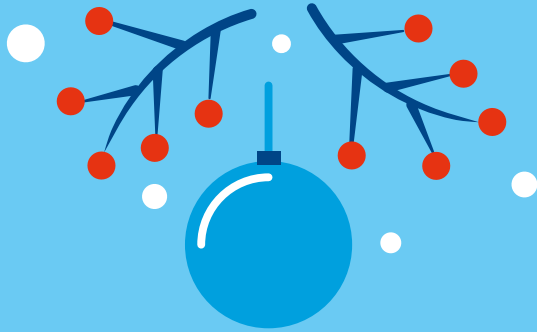
Tohtoročnou témou konferencie bola doprava, ktorá tak ako v minulosti aj dnes predstavuje prvok ovplyvňujúci rozvoj miest a obcí v kraji. Časť príspevkov bola venovaná histórii a vývoju lodnej a železničnej dopravy na príklade bratislavského prístavu.

Cieľom konferencie bolo poukázať aj na súčasné páľčivé témy, ako je stále otázný projekt revitalizácie hlavnej železničnej stanice v Bratislave alebo problematika dopravy v historických centrách miest, ktoré sú chránené ako pamiatková zóna či pamiatková rezervácia. Dopravu a jej prispôsobenie sa živému urbanizmu mesta sme vnímali na príklade Mosta SNP v Bratislave ako významnej pamiatky neskorého modernizmu.

Výstupom z konferencie bude tak ako každý rok tlačný zborník prednášok, ktorý bude dostupný širokej verejnosti aj vo verzii PDF na webe Bratislavského samosprávneho kraja.

Spracovali: Ján Mitáč, Adela Pekárková

Mgr. Pavol Orlovský

Zariadenie sociálnych služieb ROSA

Prajeme vám pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu vašich blízkych, v novom roku najmä pevné zdravie, veľa šťastia, lásky, porozumenia a úspechov v osobnom i pracovnom živote. Želajú všetci zo ZSS ROSA.

Mgr. Magdalena Mihaliková, PhD.

Domov sociálnych služieb Rozsutec

Všetkým našim priaznivcom a ľuďom dobrej vôle: Ďakujeme za dobrotu vašu, keď jej máte na každom kroku nošu. Prajeme vám aj v budúcom roku veľa dobroty a lásky, aby ste všade zbierali len samé dobré klásky.

Ing. Edita Kruzslíková

Zariadenie sociálnych služieb Pod hradom

Koniec roka je čas, keď sa obzrieme späť za rokom, ktorý sa chýli ku koncu. Spomenieme si na všetko dobré aj zlé, veselé aj smutné a s nádejou a novými predsavzatiami sa pozeráme dopredu. Prajeme nám, aby sme v novom roku 2023 v zdraví naplnili svoje plány a predsavzatia, a želám nám, aby sme do týchto Vianoc priniesli radosť, pokoj a lásku.

Mgr. Rudolf Hauzer

Centrum sociálnych služieb Sibírka

S Centrom sociálnych služieb pre deti a dospelých Sibírka (CSS Sibírka) s dlhou tradíciou, kvalitnými službami, v duchu partnerstva a empatie môžete kedykoľvek počítať. Všetkým ľuďom s dobrým srdcom prajú klienti, rodičia, zamestnanci CSS Sibírka veľa zdravia, slnko v duši a veľa síl.

Mgr. Michal Petrovaja

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Kaštieľ

Všetkým cteným čitateľom tohto časopisu v novom roku 2023 v mene svojom, v mene zamestnancov a prijímateľov sociálnej služby zariadenia DSS a ZpS Kaštieľ v Stupave tak ako v časoch minulých želim kvapku smoly, lyžičku hrdosti, hrnček radosti, kotlík úspechu, jazierko peňazí, more šťastia, oceán lásky a celý vesmír zdravia. Napísané a povedané aj ináč: želim všetkým úspešný rok 2023.

Ing. Jana Polakovičová

Domov sociálnych služieb pre dospelých v Báhani

Prajeme všetkým krásne, veselé a pokojné Vianoce, nech sú pri vás tí, ktorí majú radi vás, a tí, ktorých máte radi vy. Nech Vianoce prinesú zmier všetkým nepokojným srdciam. Prajeme všetkým šťastný nový rok, nech ten odchádzajúci rok odnesie všetku zlobu, chorobu a nevoľu, nech ten prichádzajúci rok prinesie veľa lásky, zdravia, porozumenia, šťastia a spokojnosti v rodine i v práci.

PaedDr. Renáta Balážová

Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých INTEGRA

Najväčším darom života je priateľstvo a najväčším darom priateľstva je láska. Preto vám všetkým prajem do nového roka 2023 veľa priateľov a lásky.

Mgr. Beata Dúczová

Centrum sociálnych služieb Javorinská

Čas Vianoc, čas zastaviť sa a načrieť hlboko do čarovnej studničky lásky, porozumenia a súcitu. Čím viac z nej rozdáваме, tým viac dostaneme... Prajem všetkým pokoj v duši.

PhDr. Jana Tvarožková

Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých KAMPINO

Nachádzame sa na sklonku roka náročného na plnenie pracovných a osobných výziev; sprevádzaný bol spolupracou a porozumením zo strany bratislavskej župy, spolupracovníkov, rodičov klientov a spokojnosťou klientov. Všetkým vám prajeme pokojné prežitie vianočných sviatkov, spoluprácu, porozumenie, spokojnosť a pevné zdravie v roku 2023.

Mgr. Jana Čajágiová

Centrum sociálnych služieb prof. Karola Matulaya pre deti a dospelých

Budúcnosť je odrazom toho, čo robíme dnes... Spoločne sme pretvorili Domov na Centrum, ktoré poskytuje odborné služby a zároveň v ňom ostala domáca atmosféra. Do ďalších rokov želim CSSpKM čo najmenej nových budov a čo najviac „social positive“ kolegov, ktorí dokážu sprevádzať ľudí so zdravotným znevýhodnením tak, aby pri tom mali priestor na svoj súkromný život. Verím, že práve takíto zamestnanci dokážu citlivo reagovať na meniace sa podmienky a tým aj naplňovať strategickú víziu CSSpKM, ktorá vo svojej podstate bude stále aktuálna.

Mgr. Miroslava Tatarkovičová

Domov sociálnych služieb a zariadenie pre seniorov Rača

... tie najkrajšie darčeky nenájde pod vianočným stromčekom, ale sedia s nami za vianočným stolom... Verím, že čaro vianočných sviatkov si nájde cestu ku každému z nás, prajem krásne vianočné sviatky.

PhDr. Renáta Názlerová

Centrum sociálnych služieb Pod Karpatmi

Prajeme vám, aby vám Ježiško nadelil vrchovato zdravia a spokojnosti. Ak k tomu pribalí aj pokoj pre naše duše, bude to isto nádherný dar. A tiež nám prajem, aby sme dokázali v nasledujúcom roku odpúšťať bez súdenia, milovať bez podmienok a pomáhať bez protihodnoty.

PhDr. Štefan Tvarožek

GAUDEAMUS – zariadenie komunitnej rehabilitácie

Po roku plnom výziev, úspechov aj výsledkov želáme všetkým normálne podmienky na prácu, bez neočakávaných mimoriadnych situácií, aby sme si všetci mohli užiť sviatky v pokoji a v plnom zdraví so svojimi najbližšími.

PhDr. Marica Šiková

Riaditeľka odboru sociálnych vecí Bratislavského kraja

Na Vianoce sa teším každý rok ako malé dieťa. Verím v ich magickú silu, milujem tú jedinečnú atmosféru, keď všade rozvoniava ihličie a sladká vôňa škorice. Vianoce sú však predovšetkým sviatkami domova, rodiny, pokoja a lásky. Sú sviatkami návratu blízkych k spoločnému štedrovečernému stolu preplnenému sviatočnými dobrotami a voňavými koláčikmi. Želám vám všetkým príjemné vianočné sviatky plné lásky, radosti, porozumenia a spokojnosti. Prežite ich v zdraví a šťastí spolu so svojimi blízkymi. Do nového roka vám želim najmä zdravie, vnútornú silu, životnú iskrú, veľa energie a potešenie z najbližších. Nezabúdajte, že k atmosfére Vianoc patrí aj oddych a rodinná pohoda. Svoj pohodový čas môžete stráviť aj s našim župným časopisom Bratislavský kraj.

Mgr. Ján Duban

Centrum sociálnych služieb MEREMA

Buďte zdraví a bdeli, žite s láskou...

Voľby do školských parlamentov

Študenti župných škôl si na jeseň vyberali zástupcov do školských parlamentov. Tí budú v ďalšom období hájiť záujmy študentov a iniciovať v škole zmeny, ktoré pokladajú za prospešné. Prebiehala aj regulárna predvolebná kampaň ukončená riadnym priebehom samotných volieb. Volebná komisia, hlasovacie lístky či volebná urna nesmeli chýbať, avšak niektoré školy uprednostnili online možnosť priebehu volieb alebo ich vzájomnú kombináciu.

Na voľbách do školského parlamentu na OA Dudova v Bratislave sa zúčastnilo až 88 % študentov školy
Foto: OA Dudova

Spojená škola Pankúchova oslavu je 30 rokov

Spojená škola, Pankúchova 6, začala fungovať v roku 1992 ako gymnázium, pričom v budove školy vtedy sídlila aj základná škola. V roku 1997 pokračovala už ako samostatné gymnázium. Vďaka rozhodnutiu zrealizovať projekt so zameraním na cudzie jazyky a ekológiu, ktorému sa venovalo osemročné štúdium, sa dostala do povedomia ako ekologická škola. Významným medzníkom pre školu bolo zavedenie medzinárodných programov International Baccalaureate v roku 2020. Na škole bol od školského roka 2011/2012 zavedený nový študijný program – bilingválne štúdium v anglickom jazyku. Okrem toho, že sa otvorili brány novým študentom Primary Years Programme a Middle Years Programme, zmenil sa aj názov školy na Spojená škola, Pankúchova 6. Škola bola v roku 2021 autorizovaná pre program PYP, ako aj MYP a následne v júli 2022 aj DP – Diploma Programme. V súčasnosti školu okrem študentov programu IB navštevujú aj žiaci osemročného štúdia a 5-ročného bilingválneho gymnázia národnej sekcie.

Protidrogová prevencia

V rámci preventívnych aktivít pre mládež sa tento rok mohli žiaci zúčastniť na unikátnom programe primárnej protidrogovej prevencie, ktorý využíva osobný zážitok a moderné technológie. Celý program sa realizoval v špeciálne upravenej multimedialnej vlakovéj súprave, kde prostredníctvom reálneho príbehu každý vagón súpravy interaktívne vysvetľuje okolnosti vzniku drogovej závislosti, možnosti liečby, ale aj právne riziká a následky niektorých rozhodnutí.

Žiakov pozývame na dni otvorených dverí župných stredných škôl

V októbri sme pre ôsmakov a deviatakov usporiadali Deň župných škôl, počas ktorého sme im naše gymnáziá a odborné školy predstavili na jednom mieste. Budúcich študentov teraz pozývame na dni otvorených dverí jednotlivých škôl. Nasajú atmosféru, prezrú si učebne a areály, porozprávajú sa s učiteľmi a so študentmi a získajú informácie o štúdiu, mimoškolských aktivitách, praxi, ale aj možnostiach uplatnenia. Termíny dní otvorených dverí nájdete na www.bratislavskykraj.sk a na weboch škôl.

Prebehli sieťovacie stretnutia koordinátorov školských parlamentov a študentov

Po začiatku školského roka sme sa opäť stretli s koordinátormi, ale aj členmi školských parlamentov župných stredných škôl a v spolupráci s NIVAM – sekcia Mládeže sme tak pomohli naštartovať ich činnosť. Obe sieťovacie stretnutia boli súčasne aj workshopom pre vzájomnú motiváciu, vymieňanie si dobrých skúseností, ale aj problémov. Koordinátori sa primárne venovali platnej zmene legislatívy a tomu, ako ju zapracovať do vnútorných dokumentov školy. Študenti na svojom stretnutí tvorili akčné plány práce vlastných parlamentov a vytvorili aj regionálne skupiny na prípravu organizácie spoločných volieb.

5. ročník modelového zasadnutia Spojených národov – AproMUN 2022

V spolupráci s Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Právnickou fakultou UK a s podporou Bratislavského samosprávneho kraja študenti Školy pre mimoriadne nadané deti (ŠPMNDAg) zrealizovali 5. ročník medzinárodného modelového zasadnutia Spojených národov – AproMUN, ktorý sa konal v dňoch 28. – 30. októbra 2022. Na modelovom zasadnutí sa zúčastnilo 107 účastníkov zo Slovenska, z Poľska, Maďarska, Gruzínska a Rakúska. Celé podujatie prebiehalo v anglickom jazyku.

16. ročník športových súťaží O pohár predsedu je úspechom cezhraničnej spolupráce BSK

V rámci cezhraničnej spolupráce pripravil Bratislavský samosprávny kraj v spolupráci s partnermi už 16. ročník súťaží mládežníckych výberov partnerských krajov pod názvom „O pohár predsedu BSK“. Svoje sily si zmerali mladí športovci vo veku 13 až 18 rokov v troch športových disciplínach: rýchlostná kanoistika, šach a športová strelba. Zúčastnili sa na ňom zástupcovia Bratislavského, Trnavského, Stredočeského a Juho-moravského kraja a Győr-Moson-Sopronskej župy. Bratislavskému kraju patrilo v každom športe pódiové umiestnenie, srdečne gratulujeme. Výsledky nájdete na www.bratislavskykraj.sk.

Škola vyprodukovala dostatok rýb na vianočný stôl a zarybienie slovenských vôd
Foto: Spojená škola v Ivanke pri Dunaji

Vianočné trhy v Bratislavskom kraji

Vysvietený stromček, tichá vianočná hudba, v ruke horúce varené víno a radosť zo stretnutia s priateľmi... Po dvoch rokoch si konečne opäť môžeme užiť vianočné trhy. Vianočné trhy, kedysi prakticky určené na to, aby sa ľudia mali kde zásobiť nielen na sviatky, ale aj na celú zimu, ostali dodnes symbolom obdobia, keď si užívame zaslúžené výsledky práce počas celého roka, spomaľujeme a nachádzame si čas na stretnutia s našimi blízkymi a priateľmi, na ktoré cez rok nie je čas. Okrem klasických trhov v Bra-

ne vianočné koledy a stánky s krásnymi tradičnými výrobkami, ktorými môžete potešiť seba aj svojich blízkych. Otvorené budú tiež zámocké pivnice s ponukou výborných vín z vlastnej produkcie, a tak môžete trhy spojiť s ochutnávkou a nákupom špičkového vína na sviatky.

O týždeň, 9. – 11. 12., sa konajú pezinské vianočné trhy na Radničnom námestí. Nebude chýbať ani betlehem, vianočný orloj či dobročinný bazár a program pre deti. Nevynechajte ich, ak si chcete užiť čaro Vianoc s najmenšími.

Tradičné vianočné trhy v Senci

V Senci na vás čakajú trhovníci 10. – 11. 12. a 16. – 22. 12. Okrem trhovníkov vás vždy v sobotu a nedeľu o piatej hodine poteší aj koncert ľudovej hudby.

Vianočné trhy na Hlavnom námestí v Bratislave
Foto: Braňo Molnár

Bratislavské Vianoce

V Bratislave si môžete užiť vianočnú atmosféru počas celého adventu na niekoľko spôsobov. Po prestávke sa vracajú klasické vianočné trhy na Hlavnom a Františkánskom námestí. Tento rok budú trvať od 24. 11. do 21. 12. Ak máte chuť na čosi modernejšie, už od 17. 11. je tu pre vás Zimný Tyršák. Okrem stánkov vás na Tyršovom nábreží čakajú novinky ako bazár noseného oblečenia či prezentácia ÚLUV-u. Ak nemáte radi priveľké davy, určite si vyberiete z pestrej ponuky miestnych trhov, ktoré nájdete v jednotlivých mestských častiach.

Či už máte radšej advent tradičný, alebo moderný, s vínom, alebo pôstny, s deťmi, alebo skôr priateľmi pri pohári vína, v bratislavskom regióne si určite prídete na svoje.

Rolandova fontána počas Vianoc
Foto: Braňo Molnár

tislave nájdete v našom regióne aj množstvo menších trhov s komornou atmosférou, ktorých návštevu môžete spojiť s víkendovým výletom. Kam sa teda vybrať za adventnou atmosférou?

Mikulášsky jarmok Stupava

Ak máte chuť na tradičný jarmok tak, ako vyzeral kedysi, na ktorom si na Vianoce nakúpíte priamo od pestovateľov či remeselníkov, zavítajte dopoludnia 3. decembra do Sedliackeho dvora v Stupave.

Dva vianočné trhy v Pezinku

V Pezinku si môžete adventnú atmosféru užiť dokonca dvakrát. Prvé vás privitajú zámocké vianočné trhy, ktoré sa budú konať v dňoch 2. – 3. decembra na nádvorí Zámku Šimák Pezinok. Návštevníci sa zmenia na malé vianočné mestečko, kde nebude chýbať vianočný stromček, vôňa vareného vína a punču a skvelé jedlo. Atmosféru dotvoria aj tradič-

PF 2023

Prajeme vám
príjemné prežitie vianočných sviatkov,
do nového roku pevné zdravie
a veľa príležitostí užiť si náš kraj naplno.